

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBETƆ ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi ƉƆ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tɔn, bɔ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meɖesusi jije, hwejiɔzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen ɖeɖee na zɔn bɔ gbetɔ na do tiin nyi le we nɔ ɖɔn alannuwiwa ɖee nɔ zɔn bɔ gbetɔ nɔ fɔn gu e, lo bɔ nu taji ɖee hudo gbetɔ Ɔ we nyi ƉƆ gbe e me gbetɔ le ma na nɔ mekannu Ɖo xodɔɖo sin alinu kpodo nuɖiɖi lo bo na tɔn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ dandanme we e Ɖo na je hun do sen ɖee na zɔn bɔ gbetɔ na do tiin nyi le gbɔn aceɖiɖo sin alinu se na zɔn bɔ gbetɔ ma na lin ƉƆ emi Ɖo na ɖe emiɖee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ é Ɖo dandanme bɔ e Ɖo na ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ, Ɖo xwedowema elo me o weke Ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do sisi dodo e gbetɔ Ɖo na Ɖo e, Ɖo meɖesunɔnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbetɔ e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bɔ ye le yalɔ akɔn bonu nukɔnyinyi ni tiin lo bo na sɔ gbe ɖagbe zinzan gbɔn meɖesunɔsi jije taji ze jijiɔn ayi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbetɔ le Ɖo kpodo meɖesusijije taji kpo Ɖó alɔ Ɖo alome xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ linlin Ɖokpo Ɔ ɖuɖo nu ace, sisi kpodo meɖesunɔsi jije gbetɔ tɔn le, we nyi nu taji ee na zɔn bɔ mi na nyi sen elo le e Ɔ,

Gbetɔ Ɔ sin kplekple ɖe gbeta elo tɔn bɔ e na ƉƆ xo do ace e gbetɔ Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeta elo na nyi su Ɖokpo tawun bɔ gbetɔ le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbetɔ le tɔn le ɖee gbeta elo Ɖo tame na nugbo le e ni tenkɔn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meɖesunɔsi jije gbɔn nunyweyi yi li xo. Mɔ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpomɛ kpodo gbe Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖó gbeta elo me e kpodo tovi ɖee sin to le kpo Ɖó acekpikpa to ene Ɔ le tɔn glo e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbetɔ bi Ɖo Ɖó gbewiwa tɔn hwenu; ye Ɖo linkɔn bɔ ayi yetɔn me kpe lo bɔ ye Ɖo na do alɔ yeɖee Ɖi nɔvinɔvi ɖɔhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun ƉƆ ace, su su kpo sisi ɖee kpo xo e ƉƆ Ɖó gbe ta elo me Ɔ nyi eɖesunɔ sin nu ma ɖe nuɖe kpo ɖi: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbe e nɔ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin ɖevo see b'e nyi to metɔn le alo gbe to le tɔn, ɖakunjiije, lee e ji me gbɔn e kpodo nu ɖevoɖevo ne le kpan.

Mɔ Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kɔn do tuto ee e ze jijiɔn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxoɖiɖo sin alinu, sen e ji to Ɔ jijiɔn e kpodo sen gbe Ɔ tɔn ɖee ƉƆ nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko je eɖee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tɔn ma yi haɖéji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpɔɔkpɔ ɔ na mɔ gbɛ bo nɔ edesu si lo bo na le nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hen mede ɔ mekannu alo mede ɔ; mekannuninɔ kpodo mede kpo ɔ alo le bi me ɔ sɔ de ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ ɔ na de ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Ace ɔkpɔ ɔ we me bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sen ɔkpɔ ɔ; mɔ ɔkpɔ ɔ mede na yi gbe nu walɔ e na de me kpo alo dee nyi wuɔɔɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do ɔ fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ ɔ e yi ace e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'e ɔ, e hen ɔ e na yɔ hwe ɔ to tɔn me.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mede sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme ɔ nuɔe kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E ɔ dandanme bɔ e na se nu ee mede wa é ɔ hwedɔɔsa ɔ togume kpa a kwedɔɔsa ene ɔ we ɔ na ɔ ace e nyi etɔn le é kpodo nu è de na wa le é kpo; mɔ ɔkpɔ ɔ fi ene ɔ we e na ɔ nu e wu e yɔ hwe é é dé.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyaɔe do é na to ɔ yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na yɔ é ɔ hwenukɔn; cobonu e ka na ɔ hwe do e e ɔ, e ɔ na n'e me e na sixu hwlenne ɔ hwenukɔn e.

2. Enyi nu e mede wa ɔ'ayi é ma nyi nu e na sa sen do me ɔ hwe ene nu ɔ lee sen é ji to ɔ alo gbɛ ɔ jijn é ɔ gbɔn é a ɔ, é ɔ na sen gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu me ɔ lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le é ɔ. Mo ɔkpɔ ɔ e ka ɔ na do winnya me bo le kɔn wi metɔn ɔ. Ace e nyi gbetɔ tɔn e ɔ hwlen me ɔ ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔ toɔeme.

2. Mede ɔ jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to ɔebu me ɔ to tɔn me ɔhun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi dɔ e dɔ gbeya do nu mɛdɛ wɛ kaka bɔ ku hwɛn wan d'ɛ mɛ ɔ, ɛ hɛn ɔ ɛ na hɔn yi to dɛvome bɔ e dɔ na yi i dɔ fi ɛnɛ.
2. Amɔ enyi e mɔ dɔ mɛ ɔ je sɛnmɛ nugbo alo e tɛ afɔ sɛn e ji gbɛ e to lɛ bi kplekple sɔ jujɔn ayi ɛ ji e ɔ, ɛ sɔ dɔ aɛ bɔ e na yi i dandan dɔ to dɛvome ɔ.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ bi dɔ aɛ bo na nyi toɖɛ sin vi.
2. E sixu hugan mɛdɛ bo de e sin tovikɛnmɛ ɔ; mɔ dɔkpo ɔ ɛ hɛn ɔ e na zɛ ɛdɛɛ zɛ ji nu to dɛvo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo dɔ wyanwyanxwe ɔ, ye hɛn ɔ, ye na da yɛdɛɛ bo dɛ hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsɛn yetɔn dɔ na gbɛ nɔ ye ɔ. Aɛ dɔkpo lɛ wɛ ye dɔ dɔ yɛdɛɛdida hwenu kpɔnɔnɔ yetɔn alo yɛdɛɛjodo hwenu.
2. Cobonu gbetɔ dɛ nɔ dɔ dɛ ɔ, jlo yetɔn mɛ nu wɛ ɛ dɔ na nyi.
3. Hennu wɛ nyi sosyɛn nɔ gbetɔ sin togun; lobo togun ɛnɛ ɔ kpodo aɛkpikpa to ɔ tɔn kpan ka dɔ na je hun do jɔ tɔ.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ bi, mɛ e dɔ ɛ dɔkponɔ ɛ alo ɛ dɔ gbɛ kplekplɛdɛmɛ e, dɔ na dɔ aɛ do nudeji.
2. Nɔ ɛ nyi ɛtɔn ɔ mɛdɛ sixu tafu i du bo yi dɔ asi tɔn ɔ.

Gbetaken 18

Gbetɔ bi dɔ aɛ bo na lɛn nu nu ɛ jlo e kpɔn bo d'ayimɛ lobo lɛ sɛn nu e jlo e. Aɛ ɛnɛ ɔ wɛ zɔn bɔ tɔn lɛ lɛ dɔ togunmɛ alo kwɛnkwenmɛ gbɔn alɔkpa lɛ bi mɛ dɔ: nunyeyiyi, walɔ kpo yɛhwɛ sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ bi dɔ aɛ bo na lin nɔ ɛ do nuwu bo ka na dɔ xo; hɔn mɛdɛ dɔ na van nukun dɔ mɛdɛ ɔ. Mɔ dɔkpo ɔ, mɛ bi dɔ aɛ bo na se bo jɔlɔ nɔ ɛ dɔ jije wɛ dɔ to ɔ mɛ kpo togudo lɛ ɛ kpo. E hɛn wɛnwin dɛbu ɔ, ɛ na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ bi dɔ aɛ bo na yi kplɛ. Lobo na lɛ do gbɛ ɛ ma na dɔn hunnyahunnya wa ɔ e.
2. E sixu sɔ mɛdɛ do gbɛdɛmɛ gannu gannu ɔ.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ bi hɛn ɔ, ɛ na go alɔ nu to tɔn bonu ɛ na do yi nukɔn. Eye dɛsu hɛn ɔ ɛ na nɔ nukɔn nu nuwi wa ɛnɛ alo ɛ na dɛ mɛ bɔ ɛ na nɔ do tɔn mɛ.
2. Aɛ dɔkpo ɔ wɛ mɛ bi dɔ bo na do wa axɔsuzɔ dɔ to tɔn mɛ.
3. Jlo to ɔ tɔn wɛ nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛkpikpa junjɔn e. Jlo ɛnɛ ɔ, e na ze wema na dɔ xwiji, do sɛndɛji bɔ ahizi na tɔn d'ɛmɛ ɔ. Mɔ dɔkpo ɔ, nuwiwa ɛnɛ ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema ɛnɛ ɔ, e sixu nɔ yɛmɛ bo sɔ alo e lɛ sixu sɔ dɔ togunmɛ lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazɛtɔ lɛ e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bɪ ɔ, togundeme we é dɛ. Enɛ ɔ wu o, nuɔ na do tagba n'i dɔ akwelinu, lanme na nɔ ganji k kpodo nunywe na dɔ kpo sin alinu ǎ; nu enɛ ɔ we na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van we to ɔ dɛ e kpodo nuwadokpo e dɔ todeetoɔee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze dɔ te é kpo to ɔ sin dɔkun lɛ kpo we na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi dɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é we é na wa; sɛn dɔkpo ɔ we na dɔ nu do mɛ bi nu lobo é ka do na nɔ azɔgba ǎ.
2. Azɔ e mɛɔe wa é sin akwe we na dɔ.
3. Mɛɔe wa nuɔ ɔ, é na yi nuɔ d'ɛnu dandan. Enɛ ɔ we na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hennu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na gɔ alɔ nu i dɔ ali dɛvonu.
4. Gbetɔ bi dɔ aɔe bo na dɔ azɔjigbe alo é hɛn ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun dɛe na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i eme.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɪ dɔ aɔe bo na dɔ gbɔjehwe nu kpodo ayidɛd'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabidɛ we é dɔ na wa azɔ na. E dɔ na yi azɔgbɔje hwɛhwɛ bɔ gbɔje enɛ mɛ ɔ, e ka dɔ na nɔ sun akwe ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɪ dɔ na na dɔ nu e na zɔn bɔ é na hwlen eɔee gan dɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔme eɔee tɔn kpo do hennu tɔn kpan dɔ; taji ɔ, dɔ nuɔɔɔulinu, avɔɔɔɔolinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegbelinu. Mɔ dɔkpo ɔ, é dɔ na mɔ alɔdo dɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔme nunɔ hwenu, kpukpoxɔme kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ǎ é bɪ kpan.
2. Vijiji kpo yɔkpɔvume nunɔ kpo bɪ dɔ na mɔ kpatakidɛ. Alɔwliwi kpo dɔ vi e ma da asu cobo ji ǎ lɛ e bi we dɔ aɔe dɔkpo ɔ dɔ xɛ nya dɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɪ d'ace nú wemakplɔnkplɔn bɔ wemakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan ǎ; hun nuvɔnnu we é dɔ na nyi. E dɔ na dɔ kplɔn kleunde vɔvɔ enɛ ɔ dandanme we é dɛ. Alɔlyenzɔ kpo alɔnnunɔ kpaa kpo dɔ na vun kan kpé to ɔ mɛ. Wemakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nú we é dɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e je xa mɛ dɔkpoɔokpo gbɔn e.
2. Wemakplɔnkplɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiyi we é na ba; bo na dɔn gbetɔ sin aɔe lɛ yi nukɔn bo je hun dɔ yé ji. E dɔ ná zɔn bɔ mɔjemɛ kpo nuwadokpo kpo hwesɔkemɛ kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e dɔ bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbɛ ɔ bɪ.
3. Vito, vino lɛ we dɔ na dɛ nyi kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi dɔ aɔe bo ná gɔ alɔ nu tonunywe lɛ bi; mɛ bi dɔ na mɔ mɔ dɔagbe e dɔ alɔlyenme bo na zan mɔ dɔkpo ɔ, é na sɔ so nú nukɔnyiyi nu nyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e d'e mɛ lɛ é dɛ.
2. Nu e na tɔn sin nu e mɛɔe gba tame bo blo é ɔ, mɛ ɔ tɔn we e dɔ na nyi; b'e na je hun do nu tɔn ji dɔ nujinjanlinu we à, wemawlan wlan sin alinu we à, alo alɔlyen zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbetɔ bɪ dɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiyi hennu e mɛ dɛ e kpodo gbɛ ɔ bɪ kpan sin alinu bonu aɔe, sisi kpo jlokokonunɔ e xɔ e dɔ dɔ wema elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e me gbeto de e bo nukon yiye ton kpo nyona ton kpo na ton sin me e ɔ, e do na do nunomedè le do wu ton.
2. Do ace e gbeto do le sin zinzan kpo nuna ton kpo me ɔ, me dokpodokpo do na ba jle na bo na nyi sen e na zon bo e ma na te afɔ ace nzo ton ton le kpo jlokokonunɔ ton ton le ji kpo ji ɔ e di lee mesisi sin kplon byɔ gbɔn e, tuto e ji to ɔ de kpo togun bi kpaa gbeto le ton sin nuna me byɔ gbɔn e.
3. Ace, sisi kpo jlokokonunɔ ene le do na xwedo su kpodo linlin to ee do bu le ton.

Gbetaken 30

Yodè, kplekplèdè, gbeto godokponɔdè na yi huzu nu e do do wema elɔ me e do alɔ ton ji bo na mɔ ten bo de walɔde alo ayide ton ee na zon bo e na mɔ ten bo do kpo ace, sisi kpodo jlokokonunɔ ee xo e do do fi e bo hen gba ɔ.
